

DE VACATUREMARKT IN DE REGIO'S

Hoofdstuk 13

Katrien Tratsaert & Dirk Malfait

In 2001 daalde het aantal openstaande VDAB-vacatures in Vlaanderen voor het eerst in acht jaar. Ook in 2002 is er een verdere daling van het aantal openstaande werkaanbiedingen. Terwijl tussen 2000 en 2001 de daling zich zowel in het vaste circuit als in het tijdelijke circuit manifesteert, situeert de daling zich tussen 2001 en 2002 enkel bij de vacatures van de vaste circuits, terwijl de openstaande werkaanbiedingen in de tijdelijke circuits (vooral in de interimsector) opnieuw toenemen.

Toch was de globale daling van het aantal openstaande VDAB-jobaanbiedingen de afgelopen twee jaar niet in alle Vlaamse regio's even sterk. Tussen 2000 en 2001 kenden vooral de regio's Mechelen en Kortrijk-Roeselare een sterke terugval, terwijl Brugge en Oostende-Westhoek een positief bilan konden voorleggen. Tussen 2001 en 2002 kenden vooral de Vlaams-Brabantse regio's een sterke daling van het aantal jobaanbiedingen, terwijl in verscheidene andere regio's de daling heel wat minder sterk is dan het jaar voordien.

De sectorale verdeling van de vacatures is grosso modo een weerspiegeling van de regionale werkgelegenheidsstructuur. Zo hebben regio's waar bv. de industrie sterk staat zoals Turnhout en Kortrijk-Roeselare, tevens heel wat openstaande vacatures in de secundaire sector. Of nog, regio's waar de commerciële diensten dominant zijn (bv. Halle-Vilvoorde) hebben heel wat openstaande VDAB-werk-aanbiedingen in de tertiaire sector.

1 Aantal openstaande vacatures neemt af

In hoofdstuk 2 werd reeds aangehaald dat zich in 2001 een kentering voordeed op de 'vacaturemarkt'.¹ Voor het eerst in acht jaren daalde het aantal openstaande VDAB-vacatures in Vlaanderen. In 2001 werden er gemiddeld 34 900 openstaande VDAB-vacatures genoteerd,

---

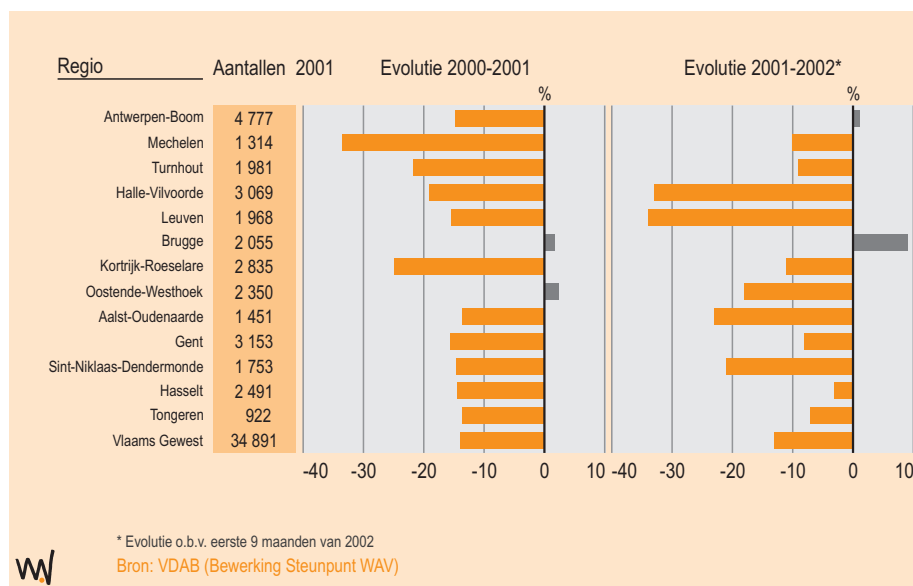
¹ Voor de methodologische achtergrond verwijzen we naar www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, jaarreeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', jaarreeks 2002, deel 4 Jaarboek Methodologische bijlage.

dit waren er ruim 5 600 minder (-14%) dan in 2000. Ook in de eerste drie kwartalen van 2002 bleef het aantal werkaanbiedingen verder teruglopen: in de eerste negen maanden van 2002 waren er gemiddeld 5 100 minder openstaande vacatures dan in dezelfde periode een jaar eerder. Op jaarbasis zou de daling in 2002 (-13%) ongeveer even groot zijn als in 2001 (-14%).

Toch is de daling van het aantal openstaande werkaanbiedingen de afgelopen twee jaar niet overal in Vlaanderen even sterk (figuur 13.1 en tabel B13.1 in bijlage).² Tussen 2000 en 2001 waren het de regio's Mechelen en Kortrijk-Roeselare die het aantal openstaande werkaanbiedingen het sterkst zagen afnemen. Ook in de regio's Turnhout en Halle-Vilvoorde werden er heel wat minder openstaande vacatures genoteerd. Enkel de West-Vlaamse regio's Brugge en Oostende-Westhoek konden tussen 2000 en 2001 een, weliswaar bescheiden, maar toch positief saldo voorleggen.

Figuur 13.1

Evolutie van het gemiddeld aantal openstaande VDAB-vacatures (in NEC) naar regio (Vlaams Gewest; 2000-2002)

In heel wat regio's verbetert de situatie in de loop van 2002. In sommige regio's is de terugval van het aantal openstaande werkaanbiedingen tussen 2001 en 2002 merkelijk minder

2 Voor een overzicht van gedetailleerd cijfermateriaal dat gebruikt wordt in dit hoofdstuk verwijzen we naar www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, jaarreeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', jaarreeks 2002, deel 4 Jaarboek Cijferbijlage.

sterk dan een jaar voordien (Mechelen, Turnhout, Kortrijk-Roeselare, Gent, Hasselt en Tongeren). In andere regio's zoals bv. regio Antwerpen-Boom wordt er zelfs een beperkt positief saldo opgetekend (+1%), tegenover bijna -15% vacatures tussen 2000 en 2001 en in regio Brugge bleef net als het jaar voordien het aantal openstaande werkaanbiedingen verder toenemen.

Toch is het bilan voor 2002 niet in alle regio's even gunstig. De Vlaamse regio's rond Brussel met Halle-Vilvoorde en Leuven op kop, maar ook Aalst-Oudenaarde, kenmerken zich door een sterkere terugval van het aantal openstaande jobaanbiedingen ten opzichte van het jaar voordien. In beide Vlaams-Brabantse regio's werden in 2002 bijvoorbeeld 33% minder openstaande VDAB-vacatures geteld dan in 2001.

2 VDAB-vacatures volgens 'arbeidscircuit'

De VDAB brengt de jobaanbiedingen onder in een aantal categorieën die iets zeggen over de aard van de vacature (en de job), namelijk de vaste circuits en de tijdelijke circuits. De vacatures in deze beide categorieën vormen samen de vacatures van het 'Normaal Economisch Circuit'. Daarnaast bestaan er ook alternatieve circuits (bv. WEP+).

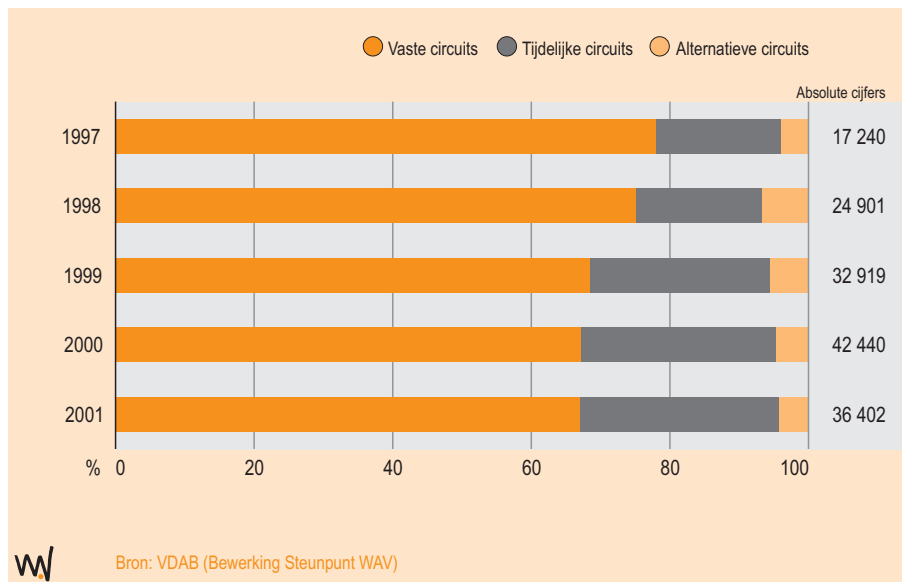
2.1 Vaste circuits blijven grootste groep

In 2001 stonden de vaste circuits in voor 66% van alle openstaande werkaanbiedingen in Vlaanderen. Duidelijk is dat de vaste circuits de voorbije vijf jaar aan belang hebben ingeboet. De tijdelijke circuits kregen een alsmear groter deel van de 'vacaturekoek'; hun aandeel nam toe van 18% in 1997 tot 28% in 2001. Die toename kwam bijna volledig op de rekening van de vacatures voor interimarbeid.³

3 Alhoewel de belangrijkste groeiperiode van de interimsector gesitueerd is in de jaren 1997-1998, is de impact ervan pas sinds 1999 duidelijk zichtbaar in de VDAB-cijfers. In 1999 sloot de VDAB met tal van interimkantoren samenwerkingsovereenkomsten, met een verbeterde verspreiding van de uitzendopdrachten via het WIS-systeem van de VDAB als resultaat (Van Mechelen, 2001b, p.170). Een samenwerkingsovereenkomst met UPEDI (FEDERAGON) maakt dat eind 2000 56 UPEDI-leden toegang tot KISS en WIS hadden; 517 vestigingen maakten actief gebruik van deze diensten (VDAB, 2000).

Figuur 13.2

Gemiddeld aantal openstaande VDAB-vacatures naar arbeidscircuit (Vlaams Gewest; 1997-2001)

In sommige regio's, zoals Brugge (43%) en Oostende-Westhoek (42%) is het aandeel van de vaste circuits in de openstaande vacatures opvallend beperkt. In deze regio's is er een grote vraag naar jobstudenten en/of interimkrachten. In Oostende-Westhoek is maar liefst 36% van de openstaande vacatures een vraag naar een jobstudent. In Brugge zien we iets gelijkaardigs voor studentenjobs (26%) én voor interimarbeid (24%). Dit hangt nauw samen met het belang van de toeristische sector in deze regio's. Cijfers voor alle regio's vindt u in tabel B13.2 van de tabellenbijlage.

2.2 *Evolutie*

Tabel 13.1 toont dat er in 2001 gemiddeld 5 600 openstaande VDAB-werkaanbiedingen minder werden genoteerd dan in 2000, te weten -4 100 in het vaste circuit (-14%) en -1 500 in het tijdelijke circuit (-13%).⁴

⁴ Sinds september 2000 kunnen werkgevers hun vacatures zelf on-line, via de zogenaamde *Jobmanager* invoeren. Dit systeem vervangt gedeeltelijk het vacature-aanbod via AMI (via de VDAB-consulent) en heeft door zijn drempelverlagende werking wellicht ook tot gevolg dat voor méér vacatures een beroep wordt gedaan op de VDAB. In 2001 werd reeds 27% van het gemiddeld aantal openstaande VDAB-vacatures door de Jobmanager geregistreerd. Voor de vaste circuits wordt nog hoofdzakelijk een beroep gedaan op een VDAB-consulent: 15% van deze vacatures wordt via de Jobmanager geplaatst. Voor de interimsector is dit hét werkinstrument bij uitstek: 87% van de vacatures vindt via de Jobmanager de weg naar het publiek. De VDAB heeft in 2001 ongeveer evenveel nieuwe vacatures *ontvangen* als in 2000. Door de daling van de gemiddelde plaatsingstijd noteren we echter een daling van het gemiddeld aantal openstaande vacatures.

Het gros van de daling tussen 2000 en 2001 situeert zich bij vacatures voor gewone jobs met een vast contract (-3 100 openstaande werkaanbiedingen). Daarnaast zijn het vacatures voor interimjobs (-2 300 openstaande werkaanbiedingen) die een sterke terugloop kenden (-30%). Ook opvallend is de terugloop met bijna 1 000 openstaande vacatures in het kader van 'werken en leren'⁵ (-31%) en de 'activeringsmaatregelen' (-31%).

De interimsector zakt vooral spectaculair in Mechelen (-64%), Turnhout (-56%), Leuven (-49%) en Vilvoorde (-43%). Deze regio's behoorden in 2000 tot de koplopers aangaande openstaande werkaanbiedingen voor interimjobs: in Mechelen bijvoorbeeld had maar liefst 37% van alle openstaande vacatures betrekking op een interimjob. Atypisch is regio Brugge met 75% méér vacatures voor interimjobs dan in 2000.⁶ In tabel B13.3 vindt u eveneens de cijfers voor alle andere regio's.

Tabel 13.1

Evolutie van het gemiddeld aantal openstaande VDAB-vacatures in het NEC naar arbeidscircuit (Vlaams Gewest; 1997-2001)

	2001		Evolutie			
	Aantal (n)	Aandeel (%)	'98/'97 (%)	'99/'98 (%)	'00/'99 (%)	'01/'00 (%)
Gewoon circuit	21 427	61,5	+37,4	+19,7	+31,5	-12,8
Werken en leren	1 176	3,4	-2,5	-0,2	+7,2	-30,8
Vervanging loopbaanonderbreking	497	1,4	+60,3	+29,3	+43,6	+10,4
Vervanging brugpensioen	240	0,7	+0,5	+17,5	+59,3	+0,6
Voordeelbanenplan	39	0,1	-13,3	-23,7	-47,3	-40,4
Activering werkloosheidsuitkeringen	1 052	3,0	0,0	+75,5	-12,1	-30,6
Vaste circuits	24 430	70,0	+39,0	+20,7	+26,3	-14,4
Tijdelijk	2 696	7,7	+27,7	+7,7	+1,6	+5,2
Interim	5 311	15,2	+110,5	+266,9	+56,8	-30,1
Studentenjobs	2 416	6,9	+33,4	+33,5	+56,0	+36,6
Extra's	8	0,0	-32,6	+46,7	+117,0	-73,8
Tijdelijke circuits	10 431	30,0	+45,7	+88,3	+40,5	-12,8
Normaal Economisch Circuit	34 861	100	+40,2	+33,8	+30,2	-13,9

Bron: VDAB (Bewerking Steunpunt WAV)

5 Jobs in het kader van startbanen voor jongeren, invoegbedrijven en middenstands- en ondernemingsopleidingen.
6 Als hypothese voor de atypische stijging van het aantal vacatures voor interimwerk in Brugge tussen 2000 en 2001 kunnen we de aanloop naar Brugge 2002 culturele hoofdstad naar voren schuiven. Tussen 2001 en 2002 ramen we de toename van het aantal openstaande werkaanbiedingen voor interimjobs opnieuw rond de 72%.

De daling in de vraag naar interimkrachten wordt deels gecompenseerd door een stijging van de aanbiedingen voor studentenjobs bij de VDAB (+650 openstaande vacatures) en de gewone tijdelijke jobs (+130 openstaande vacatures).⁷

We haalden reeds aan dat tussen 2001 en 2002 het aantal openstaande werkaanbiedingen nagenoeg even sterk daalde (-13%) dan in voorgaande periode. Het verschil met de periode 2000-2001 is evenwel dat de daling zich niet meer in beide circuits situeert. De raming voor 2002 op basis van de eerste negen maanden, toont een verder daling van het aantal openstaande vacatures in de vaste circuits (-23%), tegenover een toename van het aantal vacatures in de tijdelijke circuits (+14%). Vooral de werkaanbiedingen voor interimjobs (+21%) herstellen zich opvallend in vergelijking met de periode 2000-2001. Dit wordt ook door de uitzendsector zelf bevestigd.⁸

3 *Vacatures naar hoofdsector*

In 2001 is de secundaire sector goed voor één op vijf (21%) van alle openstaande werkaanbiedingen in Vlaanderen, de tertiaire sector neemt 58% voor haar rekening en de quartaire sector is goed voor één op vijf openstaande jobaanbiedingen (figuur 13.3).

De sectorale verdeling van de vacatures naar regio is grosso modo een weerspiegeling van de regionale werkgelegenheidsstructuur. Regio's met veel openstaande werkaanbiedingen in de secundaire sector zijn tevens de regio's waar de secundaire werkgelegenheid sterk vertegenwoordigd is. In regio Turnhout (39%), regio Hasselt (35%) en regio Kortrijk-Roeselare (32%) is ruim één op drie van alle openstaande vacatures een job in de secundaire sector.⁹ In regio Turnhout betreft het vooral werkaanbiedingen in de *bouw* en de *voedingssector*, in regio Hasselt vooral in de *bouw* en de *vervaardiging van metaalproducten* en in regio Kortrijk-Roeselare vooral in de *bouw* en de *textiel*. Bovenstaande regio's zijn tevens de regio's waar de secundaire sector verhoudingsgewijs het sterkst staat.

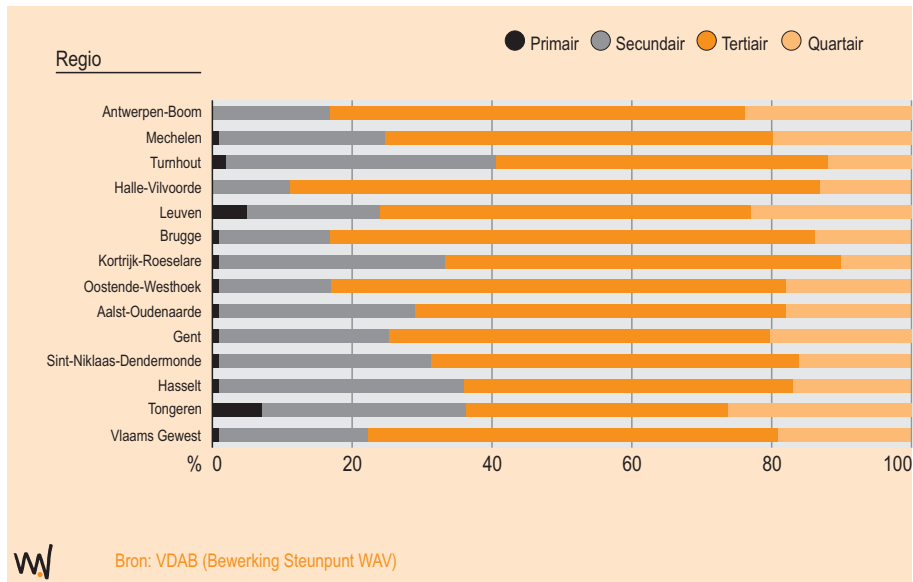
7 De stijging in het aanbod aan studentenjobs vertegenwoordigt waarschijnlijk vooral een toename in *het gebruik* van de VDAB als wervingskanaal voor dit type van jobs.

8 Zie Federgonindex via www.federgon.be

9 Voor een gedetailleerd overzicht van de sectorale verdeling van de openstaande vacatures en de werkgelegenheid per Vlaamse regio (en de provinciale evolutie 1994-2001) zie www.steunpuntwav.be, cijfers over de provincies, de subregio's en de gemeenten.

Figuur 13.3

Aandeel openstaande VDAB-vacatures (in NEC) naar hoofdsector (Vlaams Gewest; 2001).

In regio Halle-Vilvoorde loopt het aandeel in de tertiaire sector op tot driekwart van alle openstaande werkaanbiedingen. Naast werkaanbiedingen in de *interimsector*, vinden we er tevens heel wat openstaande vacatures in de *informatica, advies en bijstand* en de *groothandel*. Ook de werkgelegenheid wordt in deze regio bepaald door de commerciële dienstensector. Bovendien worden in deze regio heel wat vacatures geplaatst voor Brusselse bedrijven, de dienstenpool bij uitstek. In regio Leuven behoort een kwart van al de openstaande werkaanbiedingen tot de quartaire sector (vooral *onderwijs* en *maatschappelijke dienstverlening*). Regio Leuven is de regio waar verhoudingsgewijs de quartaire sector het sterkst is. Ook Tongeren kent verhoudingsgewijs heel wat openstaande vacatures voor de quartaire sector. Een overzicht vindt u in tabel B13.4 in de tabellenbijlage.

De sectorale verdeling van de vacatures kende slechts beperkte verschuivingen in de periode 1997-2001, althans als we ons beperken tot de hoofdsectoren. Enkel het aandeel van de commerciële dienstensector steeg wezenlijk van 15% naar 20% van de vacatures, terwijl de secundaire sector aan belang inboette (van 27% naar 21%). In sommige regio's was de toename van het aantal openstaande vacatures in een bepaalde sector meer in het oog springend dan in andere sectoren.¹⁰

¹⁰ De vergelijking van de evolutie van de openstaande vacatures met de sectorale evolutie van de loontrekkende werkgelegenheid is niet eenduidig en moet met de nodige reserves gebeuren (Steunpunt WAV-SSA, 2000, p.72).

4 *Vacature-kenmerken*

Voor bijna de helft (49%) van de gemiddeld 34 900 openstaande VDAB-vacatures, konden laaggeschoolden zich in 2001 kandidaat stellen. Dit is ongeveer evenveel als in 2000. Voor zes op tien van de openstaande werkaanbiedingen wordt er weinig werkervaring gevraagd. Ook hier verschilt 2001 nauwelijks van 2000. 15% van de openstaande werkaanbiedingen heeft betrekking op een deeltijdse job, wat betekent dat dit aandeel op hetzelfde niveau blijft als de afgelopen vijf jaar. De meest opvallende evolutie tussen 2000 en 2001 is de terugloop van de vacatures voor nacht- en ploegenwerk, van 17,5% in 2000 tot 12,5% in 2001. Voor een overzicht verwijzen we naar tabel B13.5.

De kenmerken van openstaande vacatures verschillen zeer sterk volgens sector. Algemeen gesteld, komen vacatures die openstaan voor laaggeschoolden het meest voor in de secundaire sector en het minst in de quartaire sector, terwijl door de band genomen in de quartaire sector heel wat meer werkaanbiedingen openstaan waarvoor weinig ervaring wordt gevraagd dan in de secundaire sector. De tertiaire sector is wat betreft beide vacaturekenmerken meer heterogeen. Werkaanbiedingen voor nacht- en ploegenarbeid komen opvallend meer voor in de industrie dan in de dienstensectoren, terwijl het aandeel vacatures voor deeltijdse jobs hoge toppen scheert in de quartaire sector en eerder uitzonderlijk is in de secundaire sector (Van Mechelen, 2001b).

We haalden reeds aan dat de werkgelegenheidsstructuur van een bepaalde regio een impact heeft op de sectorale verdeling van de openstaande vacatures in een bepaalde regio en ipso facto op de vacature-kenmerken in een bepaalde regio.¹¹

Cijferbijlage: www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, jaarreeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', jaarreeks 2002, deel 4 Jaarboek Cijferbijlage

Methodologie: www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, jaarreeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', jaarreeks 2002, deel 4 Jaarboek Methodologische bijlage

---

11 Ter illustratie: in de horeca is 78% van alle openstaande vacatures toegankelijk voor laaggeschoolden en voor 66% van de werkaanbiedingen is weinig ervaring vereist. In regio Oostende situeert een kwart van alle openstaande vacatures zich in de horeca. In Oostende-Westhoek zijn zeven op tien van alle openstaande vacatures toegankelijk voor laaggeschoolden en voor personen met weinig ervaring.